

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

**TARIX FAKULTETI
ANTROPOLOGIYA VA ETNOLOGIYA KAFEDRASI**

**“TARIXIY OBYEKTAR VA TABIIY MASKANLAR UYG‘UNLIGI
ASOSIDA O‘ZBEKISTONNING TURISTIK SALOHİYATINI
RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI”**

**MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI
MAQOLALARI TO‘PLAMI**

**СБОРНИК СТАТЕЙ МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ**

**«ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ УЗБЕКИСТАНА НА ОСНОВЕ
ГАРМОНИИ ИСТОРИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ И ПРИРОДНЫХ
ОБЪЕКТОВ»**

**COLLECTION OF ARTICLES OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE**

**"MAIN DIRECTIONS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF THE
TOURIST ORGANIZATION OF UZBEKISTAN BASED ON THE
HARMONY OF HISTORICAL AND NATURAL OBJECTS"**

Toshkent – 2024-yil, 17-aprel

	сифатида	
	4-SHO‘BA. TURIZM VA ANTROPOLOGIYA	
Abdusatorov Sh.M.	Gastronomik turizm va uni mobil ilova (APP) orqali rivojlantirish yo‘llari (Farg‘ona vodiysi misolida)	309
Abduzohirov R.H.	Migratsiya jarayonlari va turizm haqida ayrim mulohazalar	317
Abduraxmonova K.R.	Tibbiy turizmning jamiyat salomatligini rivojlantirishdagi o‘rni	324
Азизов А.А.	Ўзбек миллий ўйинларининг тарихий илдизларига назар (хайвонлар билан боғлиқ ўйинлар мисолида)	328
Аскарлов М.М.	Роль национальной культуры и наследия узбеков в строительстве национальной идентичности	334
Zoyidova A.F.	Bozor antropologiyasini o‘rganishdagi nazariy qarashlar	340
Каюмов А.Р.	Ўзбек жамиятида аждодлар хотирасининг тикланиши ва генеалогик туризм	345
Sultonov Sh.	Qishloq turizmining ta‘rifi va uning o‘ziga xos xususiyatlari	352
Qilichev U.A.	O‘zbekistonda milliy hunarmandchilikning o‘ziga xos xususiyatlar bilan rivojlanishi	357
Qo‘shboyev Q.S.	Hunarmandchilikda zoomorfik ramzlar tasviri (Marg‘ilon va Rishton hunarmandchiligi misolida)	365
	5-SHO‘BA. MADANIY MEROS VA BARQAROR RIVOJLANISH	
Altiboyev Y.E.	Madaniy meros obyektlarimizning ma‘naviy tarbiyadagi o‘rni (Qashqadaryo vohasi misolida)	371
Annayev J.T.	Sayyohlik tizimini rivojlantirishda tarixiy-madaniy meros obyektlarining ahamiyati	376
Аширова Н.	3D в области сохранения и реставрации исторических памятников	380
Babarahimov T.G‘.	Mahalliy aholi madaniy merosini saqlab qolishda turizmning o‘rni	385
Бегалиева Ш.Б.	Духовное и культурное развитие Узбекистана	392
Ergasheva A.F.	Madaniy meros shakllanishida hunarmandchilik mahsulotlarining o‘rni	397
Каратаева Д.Д.	Тарихий ёдгорликларни сақлаш ва қайта тиклашда 3D технологияси ахамияти	403
Kurbonova Z.A., Nuriddinov O.B.	Cultural tourism: exploring the role of tour operators in preserving and promoting local cultures and heritage	406
Narziyev N.N.	O‘zbek madaniy merosida salomlashishning antropologik xususiyatlari	410
Qo‘shshiyeva D.A., Dushanova Y.F.	O‘zbekistonda madaniy meros va uning barqaror rivojlanishga ta‘siri	416
	6-SHO‘BA. TURIZMGA OID MA‘LUMOTLARNI YIG‘ISHDA MANBALARNING O‘RNI	
Madyarova S.N.	Turkiston xmn* qoshidagi ilmiy komissiyalar tomonidan turkiston tarixi va etnografiyasi masalalarini o‘rganilishi	422
Normurodov D. R.	2023-yilda chorvoq suv ombori sohilidagi arxeologik qidiruv ishlari xususida	428
Нурузаде Ш.Т.	Традиционные ценности азербайджанцев в контексте этнокультурных и этносоциальных процессов	436
Сайтов А.Т.	Антропологический подход в изучении экологического кризиса (на примере одного растения)	443
Ergashova R.T.	Zamonaviy muzeylar faoliyatida innovatsiyon yondashuvlar	448
	7-SHO‘BA. IJTIMOIIY- GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MASALALARI	
Abdullayeva Z.X.	Turkistonlik qrim-tatarlar va boshqirdlar tarixi	454
Akramova Y.U.	Afg‘oniston hududi va shaharlarining chet mamlakatlari uchun ahamiyati	457

туристских групп, уровень их условий обслуживания и главное грамотный интересный и привлекательный показ и ознакомление музеев и внемузейных объектов Узбекистана. И это немаловажный аспект в культурном и духовном развитии зависит прежде всего, с музейными специалистами, кадрами, с их опытом и подготовкой.

СПИСОК ЛИТЕРАТУР

1. Культура и взаимодействие народов в музейных, научных и образовательных процессах- важнейшие факторы стабильного развитие стран Евразии/ сборник научных трудов. часть 2. Омск Издательский дом «Наука» 2021. С.56.
2. Садыкова Н. С. Музей истории народов Узбекистана им. М.Т. Айбека//Наука в Узбекистане. Общественные науки. -Ташкент: Фан.1974. -С.34-35.с
3. Философия музея: учеб. пособие / под ред. М. Б. Пиотровского. - М: ИНФРА-М, 2018.-С.3.
4. Поляков Т.П. Проблемы культурной коммуникации в музейной деятельности//Вопросы научного содержания экспозиции краеведческих музеев: Сб. научных трудов НИИ культуры. М., -1989
5. Из прошлого в будущее. Беседа о музеях Узбекистана с Робертом Альмеевым//электронный ресурс.
6. Общественные науки в Узбекистана.//Ташкент. Издательство «ФАН» Академия Наук Республики Узбекистан. 2002. 2 Ст.52-55
7. Сухарева О. А. Познефеодальный город Бухара конца 19 начала 20 века: Ремесленная промышленность. Ташкент. 1962. С.31-32

Ergasheva Aziza Farmonovna
Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

MADANIY MEROS SHAKLLANISHIDA HUNARMANDCHILIK MAHSULOTLARINING O‘RNI

Annotatsiya. Ushbu maqolada hunarmandchilik sohasining, hunarmandchilik mahsulotlarining dunyo madaniyatida tutgan o‘rni, hozirgi holati, aholi turmush tarzini yaxshilashdagi o‘rni haqida ma’lumotlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: hunarmandchilik, hunarmandchilik mahsulotlari, hunarmandchilik shahri, jahon hunarmandchilik bozori.

Hunarmandchilik har xil oddiy mehnat qurollari yordamida xom ashyodan turli mahsulotlar ishlab chiqarishni, shunday mahsulotlar tayyorlanadigan kasblarning umumiy nomidir. Xalq hunarmandchiligi naqqoshlik, ganchkorlik, zargarlik, yog‘och o‘ymakorligi, metall o‘ymakorligi, kashtachilik, ko‘nchilik,

pazandachilik, yog'ochlarni kuydirib ishlash, kulolchilik, kosibchilik, mahsido'zlik, sangtaroshlik, temirchilik, pichoqchilik, anjomsozlik, qulfsozlik, misgarlik, ignasozlik kabi 150 dan ziyod sohaga ega. Hunarmandchilik dehqonchilik va chorvachilik kabi qadimiy tarixga ega emas. Chunki u ibtidoiy jamoa tuzumining yemirilish davrida yuzaga keldi.

Darhaqiqat, bu davrda ovchilik hamda boshqa mehnat qurollarini yasashga moslashgan ayrim shaxslar bevosita hunarmandchilikning paydo bo'lishiga sabab bo'ldilar. Keyinchalik shahar hayotining taraqqiy etishi hunarmandchilik mahsulotini sotish bilan aloqador boshqa bir mehnat turli savdo-sotiqni keltirib chiqardi, lekin mehnatning bu turi bilan aloqador qo'shiqlar yozib olinmadi. O'zbek xalq hunarmandchilik qo'shiqlari orasida urchuq, charx, o'rmak, kashta tikish, to'n tikish, gilam to'qish, bo'z tikish bilan bog'liq qo'shiqlar asosiy o'rin egallaydi. Chunki har bir hunarmand o'z mahsulotlarini yaratish jarayonida qo'shiqlar yaratdi. Mazkur qo'shiqlarda ijodkor hunari bilan bog'liq so'zlar, o'zining ichki kechinmalari, his tuyg'ulari, quvonch va tashvishlari to'la aks etadi. Xalq hunarmandlari tomonidan yaratilgan bunday qo'shiqlarni to'plab yozish va ilmiy tadqiq etish kelgusidagi asosiy vazifamizdir.

O'zbekistonda hunarmandchilik va xalq amaliy san'ati tarixi uzoq o'tmishga borib taqaladi. Bu san'at turlari qadimiy sulola davomchilari va eng yaxshi hunarmand maktabi ustalari tomonidan avloddan-avlodga o'tib kelyapti. Ayniqsa, keyingi yillarda davlatimiz tomonidan hunarmandchilikka e'tibor va chiqarilayotgan Farmon va qarorlar qadimiy san'at turlarining rivojiga katta imkoniyatlar eshigini ochib beryapti. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 1-noyabrdagi "Xalqaro hunarmandchilik festivalini o'tkazish to'g'risida"gi PQ3991-sonli qaroriga binoan qadimiy Qo'qon shaxrida YUNYESKO xomiyligida o'tkaziladigan birinchi Xalqaro hunarmandchilik festivali (2019-yil, 10-15-sentyabr) ham hunarmandchilik maktablarini qayta tiklash yo'lidagi katta imkoniyatdir.

O'zbek tilining izohli lug'atida hunarmandchilik atamasiga izoh quyidagicha beriladi: "Hunar so'zi fors tilidan kirgan bo'lib, kishining muayyan talab qiladigan,

tirikchilikning asosiy manbai hisoblangan mashgʻuloti, kasb, sanʼat, mahorat. Uyida yoki oʻz doʻkonida biror mahsulot ishlab chiqarish bilan shugʻullanuvchi kasb” [2].

Hunarmandchilik – yuridik shaxs boʻlmagan jismoniy shaxslarning hunarmandchilik buyurtmalari yoki tovarlari (ishlari, xizmatlari)ni ishlab chiqarish boʻyicha faoliyati hisoblanadi [3]. Hunarmandchilik deganda avtomatlashtirilgan mexanizmlardan foydalanmasdan, koʻpincha anʼanaviy usullardan foydalangan holda qoʻlda tayyorlangan hunarmandchilik buyumlari tushuniladi. U toʻqimachilik, kulolchilik, zargarlik buyumlari va yogʻoch buyumlarni oʻz ichiga oladi. Hunarmandchilik mahsulotlari yogʻoch, loy, tolalar, plastmassa va metall kabi turli xil tabiiy va sintetik materiallardan foydalangan holda yaratiladi. Ular uy bezatish, moda aksessuarlari, bolalar uchun oʻyinchoqlar, mebellar, diniy marosimlar uchun har xil anjomlar, sayyohlar uchun har xil suvenirilar tayyorlashda keng qoʻllaniladi.

Shuningdek, mamlakat madaniyatini saqlash, taʼlim vositalari, jamoat qurilishi va xalq hunarmandchilikning ajralmas qismidir. Hunarmandchilik faoliyati noyob va ekologik toza mahsulotlar yaratib, hunarmandlarning imkoniyatlarini kengaytirish, madaniy merosni targʻib qilish va kambagʻallikni kamaytirishga ham yordam beradi.

Jahon hunarmandchilik bozori hajmi 2023-yilda 830,4 milliard AQSh dollarini tashkil etgan boʻlib, 2024-2032 yillarda bozor 9,2% oʻsish surʼatini koʻrsatib, 2032-yilga kelib 1,864,1 milliard AQSh dollariga yetishi prognoz qilinmoqda. Noyob qoʻlda ishlangan mahsulotlarga isteʼmolchilar talabining ortib borayotgani, elektron tijorat platformalari sonining koʻpayishi, davlat tomonidan qoʻllab-quvvatlanayotgan tashabbus va qonunlarning kuchayishi, madaniy tadbirlar va festivallarning koʻpayishi bozorni rivojlantirayotgan asosiy omillaridan sanaladi.

Grantlar, treninglar va koʻrgazmalar orqali mahalliy hunarmandchilikni rivojlantirishga qaratilgan hukumat tashabbuslarini qoʻllab-quvvatlash bozor oʻsishiga turtki boʻlmoqda. Bundan tashqari, sayyohlik faolligining ortib

borayotgani hunarmandchilik buyumlariga suvenir sifatidagi talabni kuchaytirmoqda. Bundan tashqari, hunarmandlarga o'z hunarmandchiligini namoyish etish va sotish uchun ajoyib imkoniyat yaratadigan madaniy tadbirlar va festivallarning ko'payishi bozor o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, hunarmandlarga o'z mahsulotlarini namoyish qilishning arzon usulini taklif qiladigan, ularning qamrovini yanada kengaytiradigan ijtimoiy tarmoqlarning paydo bo'lishi o'sishning yana bir omili bo'lib xizmat qilmoqda. Bundan tashqari, ta'lim muassasalarida badiiy hunarmandchilikni o'rgatish uchun mahsulotlardan keng foydalanish bozor o'sishini kuchaytirmoqda.

Noyob, qo'lda ishlangan buyumlarga iste'molchilarning o'sib borayotgan talabi hunarmandchilik bozorini harakatga keltiruvchi eng muhim omillardan biridir. Hunarmandlar o'zlarining ilg'or ko'nikmalari va madaniy bilimlaridan har bir asarni murakkab tarzda yasash uchun foydalanadilar. Bu hunarmandchilik mahsulotlarini o'ziga xoslik va shaxsiylashtirish darajasini ta'minlaydi, uni avtomatlashtirilgan mashinalar orqali takrorlash deyarli mumkin emas.

Bundan tashqari, qo'lda ishlangan hunarmandchilik buyumlarning jozibasi ularning estetik xususiyatlaridan tashqariga chiqadi, hunarmandchilik merosida va har bir asar orqasidagi badiiy tasavvurda yotadi. Bundan tashqari, iste'molchilar nafaqat funktsional maqsadga xizmat qiladigan, balki hissiy yoki madaniy ahamiyatga ega bo'lgan mahsulotlarni tobora ko'proq qidirmoqdalar. Natijada, tabaqalashtirilgan mahsulotlarga bo'lgan bunday intilish gullab-yashnayotgan hunarmandchilik bozorining kuchli harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi.

Elektron tijorat platformalarining ko'payishi hunarmandchilik mahsulotlari bozori rivojlanishining yana bir omili bo'lib xizmat qilmoqda. Shunga mos ravishda, elektron tijoratning paydo bo'lishi global auditoriyaga kirishni demokratlashtirdi. Qo'lda yasalgan va vintage buyumlarga bag'ishlangan platformalar hunarmandlar o'z mahsulotlarini butun dunyo bo'ylab iste'molchilarga namoyish etishlari mumkin bo'lgan markazlashtirilgan bozorni taklif qiladi. Bundan tashqari, ushbu platformalar tranzaksiya jarayonining turli jihatlarini, jumladan, to'lov tizimlarini va ba'zan hatto jo'natishni ko'rib chiqadi,

bu esa hunarmandlarga o'z hunarmandchiligiga e'tibor qaratish imkonini beradi. Bundan tashqari, ushbu raqamli platformalar tomonidan taqdim etilgan qulaylik va xavfsizlik ko'proq hunarmandlarni o'z bizneslarini onlayn tashkil qilishga undaydi. Bundan tashqari, elektron tijorat hunarmandlarga mijozlarning xatti-harakatlari va bozor tendentsiyalari haqida ma'lumot berib, batafsil tahlil qilish imkonini beradi. Bu omillarning barchasi birgalikda elektron tijorat platformalarining yuksalishini hunarmandchilik bozorini kengaytirishda muhim omilga aylantiradi.

Atrof-muhit haqidagi ong turli sohalardagi iste'molchilarning xulq-atvoriga ta'sir qiluvchi asosiy muammoga aylanib bormoqda. Mahalliy ishlab chiqarish va tabiiy, biologik parchalanadigan materiallardan tez-tez foydalanish tufayli hunarmandchilik mahsulotlari ko'pincha ommaviy ishlab chiqarilgan buyumlarga nisbatan kichikroq uglerod iziga ega. Bundan tashqari, hunarmandlar ko'pincha tabiiy bo'yoqlardan foydalanish yoki materiallarni qayta ishlash kabi barqaror amaliyotlardan foydalanadilar, bu esa ekologik ongli iste'molchilarni tobora ko'proq jalb qilmoqda. Iqlim o'zgarishi va atrof-muhitning tanazzuliga oid tashvishlarning ortib borayotgani hunarmandchilikni ekologik jihatdan qulayligi tufayli axloqiy xaridga aylantiradi. Shu bilan birga, iste'molchilarni ekologik jihatdan mas'uliyatli tanlovlarni tanlashga undaydigan barqaror hayotga e'tibor kuchayib borayotgani bozor o'sishiga yordam beradi.

Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, dunyo aholisining uyushmagan ishchilarning 78 foizi hunarmandchilik bilan shug'ullanadi hunarmandchilik tarmog'ining jahon yalpi ichki mahsulotidagi o'rni 27,49%, ayollarning 87% ni tashkil etadi. Shu bilan birga 90% ayollar hunarmandchilik sohasida band bo'lgan. Ayollarning kamida 39 foizi tadbirkor sifatida ishlagan. Osiyo mamlakatlari yalpi ichki mahsulotidagi 29% hunarmandlar ulushiga to'g'ri keladi. Asosan, Hindiston va Indoneziya mamlakatlarida hunarmandchilik faoliyati birinchi o'rinni egallaydi [5].

Shuningdek, hunarmandlar faoliyatini qo'llab-quvvatlash, faoliyatini muvofiqlashtirish, hamkorlikni rivojlantirish, hunarmandchilik bilan bog'liq

daromad keltiradigan faoliyat orqali iqtisodiy rivojlanishga ko'maklashish, almashinuv dasturlari, seminarlar, konferentsiyalar, seminarlar tashkil etish va ko'rgazmalar, umuman, dunyo hunarmandlariga dalda berish, yordam berish va maslahat berish maqsadida 1964-yilda Butunjahon hunarmandchilik kengashi, Yevropa merosi tarmog'i xalqaro assotsiatsiyasi (WCC-AISBL) notijorat, nodavlat tashkilot tashkil etilgan. Tashkilot hozirda Belgiyada xalqaro tashkilot sifatida rasmiy ro'yxatdan o'tgan va Yevropa merosi tarmog'i xalqaro assotsiatsiyasi (AISBL) daromadli maqsadsiz xalqaro birlashmaning frantsuz yorlig'i hisoblanadi. Butunjahon hunarmandchilik kengashi besh mintaqaga bo'lingan: Afrika, Osiyo Tinch okeani, Yevropa, Lotin Amerikasi va Shimoliy Amerika. Tashkilot YUNESKOga tegishli. 2019-yil mart oyida "Hunarmandlar" uyushmasi O'zbekiston Respublikasi Butunjahon hunarmandlar kengashiga a'zo bo'ldi.

Butunjahon hunarmandchilik kengashi tomonidan 2014-yildan boshlab Jahon hunarmandchilik shaharlari ro'yxati shakllantirilgan bo'lib, butun dunyo bo'yicha 62 ta shahar kiritilgan. Ushbu ro'yxatda O'zbekistonda joylashgan uchta shahar o'rin olgan: Qo'qon (2019-yil) – yog'och o'ymakorligi bo'yicha, Buxoro (2022-yil)- jahon hunarmandchilik shahri, Marg'ilon (2022-yil) Ipak va ikat bo'yicha jahon hunarmandchilik shahri sifatida.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, hunarmandchilik mahsulotlari har bir davlatning madaniy merosi hisoblanib, ulardan dunyo sayyohlarini jalb qilishning asosiy quroli sifatida foydalanish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. UZBEKISTAN ON THE WAY TO THIRD RENAISSANCE: HARMONY OF THNOCULTURAL, HISTORICAL AND ECONOMIC ASPECTS xalqaro onlayn ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, Qo'qon 2021-yil, elektron jurnal https://api.scienceweb.uz/storage/publication_files/1298/1971/623d7361da609___conf%20ku.pdf

2. Feruza, H. R. (2012) Ingliz va ozbek xalq ogzaki ijodida o'xshash mavzular. Buxoro.

3. Xoliqova R.E. O'zbekistonning eng yangi tarixi. O'quv qo'llanma. –Toshkent: 2021.

4. <https://www.imargroup.com/handicrafts-market#:~:text=Market%20Overview%3A,9.2%25%20during%202024%2D2032>.

5. Shankar, Uma & Imcra, Imcra Journals. (2022). Global handicraft index: a pioneering approach and developing strategies for promotion completion and Welfare of Artisan in the Digital World. Preschool and Primary Education. 2. 2022. 10.29228/imcra.18.

6. https://en.wikipedia.org/wiki/World_Crafts_Council

7. https://renessans-edu.uz/files/books/2023-12-06-05-05-04_64011a27ef21792ca8bbbc2e806edd98.pdf

8. https://www.wccinternational.org/_files/ugd/2f9924_94c3218039484ec49f7ec121e1c00f21.pdf?index=true

Каратаева Диёра Джумабековна

Тошкент иқтисодиёт ва педагогика институтининг
хорижий тил ва адабиёт факультети талабаси

ТАРИХИЙ ЁДГОРЛИКЛАРНИ САҚЛАШ ВА ҚАЙТА ТИКЛАШДА 3D ТЕХНОЛОГИЯСИ АХАМИЯТИ

Аннотация: Ушбу мақоламизда тарихий-маданий обидаларнинг йўқолиб боришига сабаб бўлаётган омиллар ва бу борада халқаро миқёсида қабул қилинган ҳуқуқий ҳужжатлар таҳлил қилиниб, 3D замонавий технологиясининг тарихий обидаларни қайта тиклаш, ҳамда мамлакатимизда маскур технологиядан фойдаланишни имкониятлари ўрганилган.

Калит сўзлар: тарихий-маданий ёдгорликлар, вандализм, 3D технологияси, реконструкция, СуArk ташкилоти, Рақамли археология.

Бугунги глобаллашув жараёнида кишилиқ жамияти олдида кечиктириб бўлмас вазифалар номоён бўлмоқда. Антропоген ва табиий таъсирлар натижасида инсоният тамаддуни жараёни намуналари, яъни тарихий-маданий ёдгорликлар йўқолиш хафига дучор бўлмоқда. Бу эса дунё мамлакатлари, ҳар бир миллат халқ, фуқаро олдида ўз аждодлари тарихини асраб-авайлашдек маъсулиятли вазифани юклайди. Дунёда энг кўп тарихий-маданий ёдгорликларга зиён етиши, вайрон бўлиши асосан 2 жахон уруши йилларида юз берди. XX аср 2 ярмида турли диний, миллий, этник низолар, экстремизм ва терроризм хавфи халқаро миқёсида ушбу масалага этибор қаратишини тақозо қила бошлади. Ушбу мақсаддан келиб чиққан холда 1954 йилда 21 апрелдан 14 майгача Юнеско ташаббуси билан Гаага шаҳрида 56 давлат иштирокида халқаро конференция бўлиб ўтди. Халқаро конференцияда “Қуролли тўқнашувлар пайтида маданий бойликларни муҳофаза қилиш тўғрисида” [1] Гаага конвенцияси қабул қилинди. 1954 йил 21 майда Гаага конвенцияси билан бирга Биринчи протокол қабул қилинди[2].